

eduresourceza.com

Northern Cape
Department of Education

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL
HERSIENING
GEDIGTE
ONDERWYSESGIDS
GRAD 12
2020

INHOUDSOPGAWE

<i>Studieprogram</i>	2
<i>Die samestelling van Vraestel 2</i>	2
Rondom my - Dawie de Jager	3
Palimpsey - Johann de Lange	7
Die boodskapper – Peter Snyders	9
Huiskat - Elizabeth Eybers	14
Die nuwe kind - Pieter Strauss	16
Tien haikoes vir die Vredeskoepel - Hans du Plessis	18
Ek het huisie by die see - H.A. Fagan	20
Pryslid - Antjie Krog	22
By die robot van Eerste laan - Marita van Aswegen	23
Boekmerk - Marlise Joubert	25
Bronnelys	26

Studieprogram

DAG	DATUM	INHOUD	Bladsy
Maandag			
Dinsdag			
Woensdag			
Donderdag			
Vrydag			
Saterdag			
Sondag			
Maandag			
Dinsdag			
Woensdag			
Donderdag			
Vrydag			
Saterdag			
Sondag			
Maandag			
Dinsdag			
Woensdag			
Donderdag			
Vrydag			
Saterdag			
Sondag			
Maandag			
Dinsdag			
Woensdag			
Donderdag			
Vrydag			
Saterdag			
Sondag			

Die samestelling van Vraestel 2

Vraestel 1 bestaan uit **VIER AFDELINGS** naamlik:

AFDELING	VRAAG	GENRE	NAAM VAN BOEK	PUNTE
AFDELING A	VRAAG 4	ROMAN	Lien se lankstaanskoene – Derick van der Walt	35
AFDELING B	VRAAG 7	DRAMA	Fiela se kind – die drama - Dalene Matthee	35
AFDELING C	VRAAG 8.1 EN 8.2	KORTVERHALE	2 kortverhale uit Spieëlbeelde	35
AFDELING D	VRAAG 9.1 EN 9.2	GEDIGTE	2 gedigte uit Verskuns vir Eerste Addisionele Taal	35

Rondom my - Dawie de Jager

1.1		- naby die spreker/ eerste persoon - dit is wanneer iemand persoon oral om hom wil hê. (Enige EEN of soortgelyk aan antwoord)	(1)	3
1.2		Die titel dui daarop dat die spreker sy geliefde naby/ om hom wil hê, in die gedig word sy begeerte om sy geliefde naby hom te hê uitgespreek.	(2)	4
2		• (nuwe) geliefde/ eks/ man/ vrou	(1)	3
3		Die spreker ... - praat van "hierdie keer". - sê "het my al veels te veel keer (ondergekry)". - sê "ek wil my tyd vat". (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	3
4.	4.1	versigtiger	(1)	3
	4.2	- Die spreker sê / (herhaal) dat hy / sy / haar tyd wil vat. (Aanhalings wat herhaling aandui is aanvaarbaar.) - Die spreker erken dat sy / haar haastigheid hom / haar niks gebaat het nie (Of soortgelyk aan antwoord) Let wel: Vraag 9.2.3(a) moet korrek wees om hier punte te verdien.)	(2)	3
5		"Ek wil my tyd vat hierdie keer" (versreël 1, 7) "Ek moet my tyd vat hierdie keer" (versreël 2, 8) (Enige EEN)	(1)	3
6	6.1	"haastigheid"	(1)	2
	6.2	Dit het die spreker ... - ondergekry. - moedeloos gemaak. - hulpeloos gemaak. (Enige EEN)	(1)	2
7	7.1	"moet"	(1)	2
	7.2	- Die spreker het al te veel seergekry. "... het my al veels te veel keer/ ondergekry" (Enige EEN)	(1)	3
8		Hy was te (oor) haastig.	(1)	2
9		"veels te veel keer"	(1)	3
10		"ondergekry"	(1)	2
11	11.1	Hartseer	(1)	3
	11.2	- Die verhouding waarin die persoon was, het nie uitgewerk nie. - Die persoon was nog hartseer oor die vorige verhouding. - Daar is dinge wat pla / probleme in die verhouding. - Daar is dinge wat die persoon terughou. (Enige EEN of soortgelyk aan antwoord) Let wel: Vraag 9.2.4(a) moet korrek wees om hier punte te verdien.)	(1)	5

12		- B - metafoor - D metafoor (Enige EEN)	(1)	3
13		Die spreker sien dat die geliefde ook al ... - moedeloos was. - seergekry het. - mislukte verhoudings gehad het. (Enige EEN of soortgelyk aan antwoord)	(1)	3
14	14.1	konnotatief	(1)	3
	14.2	Die woord "blou" verwys na ... - hartseer - droefheid - moedeloosheid. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	3
15.		Die spreker het ... - hartseer - droefheid - moedeloosheid in haar oë gesien. - Die spreker kan sien dat sy ongelukkig of moedeloos is. (Enige EEN)	(1)	3
16		- Die vorige keer wou iemand / die spreker dalk gehad het dat sy moes verander om by hom aan te pas. - Sy kon nie haarself in die vorige verhouding uitgeleef het nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	4
17		Die spreker sê vir sy geliefde dat sy ... - vir hom moet wys wie sy werklik is. - haarself moet wees. "Kom wys my wie jy is en wie jy graag wil wees." "Kom wees net jy, kom wees net jy." (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	3
18		"Kom wees net jy, kom wees net jy."	(1)	3
19		- C - versoek - C versoek (Enige EEN)	(1)	3
20	20.1	tyd	(1)	
	20.2	haastig	(1)	
	20.3	naby	(1)	
21		- Wanneer hulle tyd saam deurbring. - Wanneer sy sou besluit om rondom hom te wees. - Wanneer sy sou besluit om hulle verhouding voort te sit. "kom wees hier rondom / my net as jy wil ..." (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	5
22	22.1	Ellips	(1)	2
	22.2	Die spreker wil hê dat die geliefde moet nadink oor sy woorde		

		/ versoek.	(1)	3
23	23.1	Die spreker wil beklemtoon dat ... • mense hulleself moet wees in verhoudings. • dit belangrik is om jou identiteit in verhouding te behou. • dit nodig is dat die twee partye mekaar moet ken, voordat hulle verhouding begin. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	5
	23.2	Sulke verhoudings ... • werk. • hou lank. • word sterker. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	5
25		• sodat jy gelukkig kan wees. • om te kan groei. • om mekaar te kan aanvul. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(2)	5
26	26.1	onselfsugtig	(1)	2
	26.2	Die spreker ... • dwing nie sy geliefde nie. • gee vir sy geliefde keuse. • “kom wees hier rondom /my net as jy wil ...” (Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)	(1) (1)	3 3
27		• dat een mens die ander een in die verhouding kans moet gee om homself / haarself te wees. • dat een mens nie die ander een in die verhouding moet domineer nie. • dat mense mekaar tyd moet gun om mekaar te leer ken. • dat mens nie oorhaastig in verhouding moet wees nie. • Leer uit die foute wat jy in vorige verhoudings gemaak het. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	3
28	28.1	gerustellend	(1)	3
	28.2	• Die spreker nooi die ander persoon uit om homself / haarself te wees. / “Kom wys my wie jy is en wie jy graag wil wees”? “Kom wees net jy, kom wees net jy”. • Die spreker fokus op die ander persoon / die “jy”. / “net as jy wil ... net as jy wil”/ “As jy tyd wil vat”. (Of soortgelyk aan antwoord) Let wel: Vraag 1.25(a) moet korrek wees om hier punte te verdien.)	(3)	3
29.1		• C • inversie • C inversie (Enige EEN)	(1)	3
29.2		• A • alliterasie • A alliterasie	(1)	3

29.3	- B - enjambement - B enjambement	(1)	3
29.4	- E - herhaling - E herhaling	(1)	3
30	Herhaling bind die gedig tot eenheid.	(1)	3
31	- D - wil die geliefde daarvan oortuig dat hy/sy bedoel wat hy/sy sê. - D wil die geliefde daarvan oortuig dat hy/sy bedoel wat hy/sy sê. (Enige EEN)	(1)	3
32	In strofe 1 wil die ek-spreker sy tyd neem in die verhouding, want hy is gewoonlik te haastig en tree verkeerd op. In strofe 2 praat hy met sy geliefde. Hy wil haar leer ken soos sy is . In strofe 3 wil hy naby haar wees , maar dwing haar nie om by hom te wees nie. (Of soortgelyk aan antwoord)	(3)	3
33	- Daar is baie herhaling. / Die begin van elke strofe klink soos refrain. (Die aanhaling is aanvaarbaar.) - Daar is rym / halrym. / Die gedig is klankryk. (Voorbeelde is aanvaarbaar.) - Daar is ritme. (Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)	(2)	4
34	Liriekis ryk aan - klank, - ritme en - herhaling. - Die herhaling loop dikwels uit op refrein. - Dit is gevoelvol / emosioneel. - Daar is baie keer ek-spreker wat vir die leser / gehoor van sy eie ervaring en gevoel vertel. (Enige DRIE)	(3)	3
35	liefdesgedig	(1)	2
36	Dit maak die gedig persoonlik.	(1)	4
37	37.1 - Ek-spreker - Eerstepersoonspreker (Enige EEN)	(1)	3
	37.2 - Dit maak die gedig meer persoonlik. - Die leser ervaar die spreker se emosies. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	3
38	liefde	(1)	3
39	- Byna alle mense ervaar liefde / dieselfde gevoelens wanneer hulle iemand liefhet. - Enige mens kan liefde / hierdie emosies beleef. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	4

40	Paarrym	1	2
41	- herhaling - alleenplasing	(2)	2
42	- D - ritme - D ritme (Enige EEN)	(1)	3

PalimpSES - Johann de Lange

1.	1.1	personifikasie	(1)	2
	1.2	Die bome beweeg in die wolklose lug asof dit skryf.	(1)	2
	1.3	- wolkloos - sonder wolke (Enige EEN)	(1)	3
2.		"blou"/blou "kreukellose"/kreukellose (Enige EEN)	(1)	1
3.1		VRA HULP: - Die mens moenie bome vernietig/afkap nie. (Oorweeg Direkte Rede) - Die mens roei die bome uit. - Die bome kry seer. - Die bome roep/vra om hulp/om bewaar te word. AANKLAG TEEN DIE MENS: - Die mens tree onverantwoordelik teenoor bome/die natuur op. - Die mens moet sy verantwoordelikheid teenoor bome/die natuur aanvaar. MORELE LES: - Bome is belangrik vir die ekosisteem. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde – hanteer ander antwoorde met diskresie n.a.v. bogenoemde temas)	(1)	4
3.2		VANUIT DIE MENSE SE PERSPEKTIEF: - Mense dink net aan die voordeel wat hulle uit die bome kan trek (bv. papier maak, as vuurmaakhout gebruik, ens.) - Die vernietiging van bome gaan dikwels gepaard met die een of ander vorm van ontwikkeling. - Mense is oningelig. • Mense gee nie om nie/is selfsugtig. - Mense verstaan nie boomtaal nie. VANUIT DIE BOME SE PERSPEKTIEF - Aanvaar ook antwoorde op meer letterlike vlak vanuit die bome se perspektief bv. Bome skryf in die lug (iets wat mense nie kan sien nie, nie 'n konkrete boodskap nie). (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde – 9.2.2(a) en	(1)	4

	9.2.2.(b) hoef nie as 'n eenheid hanteer te word nie)		
4	- C - te beklemtoon dat die bome hulpeloos in die hele proses is. - C te beklemtoon dat die bome hulpeloos in die hele proses is. OF - D - te beklemtoon dat die hout op verskillende maniere verwerk word. - D te beklemtoon dat die hout op verskillende maniere verwerk word. (Enige EEN)	(1)	3
5.	(5.1) vel	(1)	2
	(5.2) maal	(1)	2
	(5.3) pulp	(1)	2
6.	'n digter 'n skrywer - enige iemand wat op papier skryf/tik - enige aktivis (vir die bewaring van bome/teen die uitroei van bome) (Enige EEN)	(1)	1
7	Die "pyn"/pyn verwys na: - emosies/emosionele pyn/swaarkry van die mense/bome. - die skade wat aan die natuur aangerig word. - die onvolmaaktheid van ons bestaan. - die pyn van die skeppingsproses (kuns). - die pyn wat die mens oor hierdie vernietiging ervaar. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	3
8	"kletterend"/kletterend	(1)	3
9	(9.1) byl(e)	(1)	2
	(9.2) tikmasjien/papier/woorde	(1)	2
10.	"fynste grein"/fynste grein (moet opeenvolgend wees)	(1)	1
11.1	Dit is Perkamentrol waarvan die skrif afgekrap is, vir hergebruik.	(1)	3
11.2	Die titel dui op 'n produk waarop geskryf word en die inhoud gaan oor hout wat verwerk word tot papier en waarop dan gekryf word.	(2)	3
12.	Titel: Palimpses is 'n ou perkamentrol waarop weer geskryf kan word. ✓ (m.a.w. herwinning) Boodskap/gedig: Bome word afgekap en vir papier gebruik. ✓ (m.a.w. herwinning) (Die titel en die boodskap is nie interafhanklik nie, kandidaat kan dus 1 of 2 punte kry. Die antwoorde hoef nie in 'n spesifieke volgorde gegee te word nie.) (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(2)	4
13.	- Die "hy" sê wat die bome nie kan sê nie. - Die "hy" verwoord dit wat die bome in die lug skryf.		

	- Die "hy" bring die vernietiging van bome onder die aandag van die mens. - Die "hy" laat mense aan die vernietiging van bome dink. - Hy skryf/tik op papier (wat van die afgekapte bome gemaak is) - Hy dra die bome se boodskap oor. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	4
104.	- Ons roei die natuur uit. - Die gedig maak mense bewus van die vernietiging agter die maak van papier. - Meer mense/groepe is deesdae bereid om hulle verantwoordelikheid vir die natuur te aanvaar/vir bewaring van die natuur/vir herwinning te veg. - Die gedig handel oor herwinning wat in ons samelewing 'n gonswoord geword het. - Mense vermeerder vinnig en almal het suurstof nodig om van te lewe en dit kry ons van bome. - Ons kan leer om iets moois/lewe te skep uit dit wat ons vernietig, (regmaak wat ons verbrou het). (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	5

Die boodskapper – Peter Snyders

1.1	- die aandster - Venus - die (helderste) ster (Enige EEN)	1	1
1.2	- Die spreker is lief vir haar/sy geliefde 'n Boodskap van liefde - Die boodskap wat die spreker vir sy geliefde wil stuur (Enige EEN)	1	3
1.3	- Aan die spreker se geliefde - Die "jou" - Die geliefde (Enige EEN)	(1)	1
1.4	"speels"	(1)	3
1.5	Dit beklemtoon ... - die spelerigheid. - dat die aandster lus vir pret en speel is. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	2
1.6	"jou"- die geliefde "my" – die spreker	1 1	3 3
1.7.1	(Die) ek-spreker - eerstepersoonspreker (Enige EEN)	1	2
1.7.2	"my" versreël 4 en/of 8 "ek" versreël 9	1	2

1.8	- C - Die spreker los vir die geliefde 'n boodskap by Venus. - C Die spreker los vir die geliefde 'n boodskap by Venus.	1	3
1.9	Venus	1	3
1.10	Aandster	1	2
1.11	- Aandster is Venus en Venus is die godin van liefde. - Dit is die helderste ster.	1	3
1.12	"vonkel" "knipoog"	1 1	3 3
1.13	"vonkel"	1	2
1.14	romanse	1	3
1.15	"speels"	1	3
1.16	1.16.1 Personifikasie	1	2
	1.16.2 "was daa knipoog"	1	2
1.17	inkeping / wit spasie kort versreëls "my" en "jou" aan die einde van versreëls. (AI DRIE)	1 1 1	2 2 2
1.18	- Die vraag word nie in die gedig beantwoord nie. - Dit is vraag wat die spreker vra om die leser oor probleemsituasie te laat nadink.	1	2
1.19	1.19.1 Hy praat op 'n speelse manier met haar oor die aandster wat vonkel of knipoog.	(1)	3
	1.19.2 Die spreker se liefde vir haar.	(1)	3
	1.19.3 - Die aandster staan bekend as Venus en Venus is die godin van liefde. - Venus sluit by die romantiese gedagte aan.	(1)	4
1.20	"soe speels"	1	2
1.21	- B - vergelyking - B vergelyking	1	3
1.22	- Die spreker sê in strofe 2 dat die geliefde so naby soos die "helderste ster" is. By implikasie sê dat sy ver is. - Hy laat briefie vir haar by die aandster.	(1)	3
1.23	"soes"	1	3
1.24	djy's die spoed van gedagte/"djy's die spoed van gedagte"	1	3

1.25	- Dit is die helderste ster. - Die ster skyn baie helder	(1)	1
1.26	- Venus - aandster (Enige EEN)	1	2
1.27	Dit is die helderste ster.	1	3
1.28	weg/"weg" (versreël 8)	1	3
1.29	Die spreker bedoel dat hy net aan haar kan dink om haar nabyheid te voel. (Of soortgelyk aan antwoord)	(1)	3
1.30	Sy voel naby aan hom wanneer hy aan haar dink.	1	3
1.31	Hy kan (vining) aan haar dink.	1	3
1.32	Sy voel so naby aan hom ... soos die helderste ster. ... wanneer hy aan haar dink (spoed van gedagte) (Al TWEE)	1 1	3 3
1.33	Elisie	1	2
1.34	jy is	1	2
1.35	Die geliefde voel so naby soos die helderste ster, so naby soos gedagte maar ster is eintlik baie ver van ons af. Dit is onmoontlik om aan die ster te raak, alhoewel dit naby lyk. (Enige EEN)	2	3
1.36	- boodskap - briefie (Enige EEN)	1	1
1.37	By aandklas	1	1
1.38	Sy het die aandklas bygewoon.	1	3
1.39	Dit is die planeet van liefde.	1	4
1.40	Afwagting	1	3
1.41	Die boodskap	1	3
1.42	Sy moet net haar hand uitsteek.	1	3
1.43	- Hy/Sy moes die brief vat. - Hy/Sy moes sy/haar hand uitsteek en die briefie vat. - Hy/Sy moes dit (by Venus) gaan haal. (Enige EEN)	1	1
1.44	inkeping	1	2
1.45	(a) so naby maar tog so ver	1	3
	(b) - Wanneer die sterre so helder skyn, lyk dit asof 'n mens net daaraan sal kan raak, maar dit is eintlik ver. - Dit is glad nie so maklik om daaraan te raak nie. (Enige EEN)	1	4
1.46	- Die dubbelpunt dui aan dat die spreker sal verduidelik wat die boodskap is. - Die dubbelpunt dui aan dat 'n verduideliking gaan volg. (Enige EEN of soortgelykaan bogenoemde)	(1)	2
1.47	liefde	(1)	5

1.48	soentjie op die omslag	1	3
1.49	Met soentjie (op die omslag)	1	5
1.50	(Sy sou uitkyk vir) die brief met die soentjie op.	1	3
1.51	Die spreker is lief vir haar.	1	3
1.52	Liefde	1	3
1.53	Daar sou 'n soentjie op die omslag wees.	1	2
1.54	kruisie	(1)	2
1.55	Die spreker wou seker maak dat die geliefde ... • weet hoe die briefie lyk. • Moes weet dat die briefie vir haar is. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	4
1.56	(a) Dat die spreker vir haar lief is.	(1)	4
	(b) Die spreker het die briefie by die aandster/Venus wat die godin van liefde is, gelaat.	(1)	3
1.57	Die aandster word genoem. Sy geliefde woon aandklas by. (Al TWEE)	1 1	3 3
1.58	Ja, die sterre skep die idee van romanse.	1	4
1.59	Sodat sy sal weet wat die regte boodskap vir haar is.	1	4
1.60	Hulle was nie bymekaar nie.	1	3
1.61	• Sy was by aandklas • Sy sou nie haar foon kon antwoord nie. (Enige EEN)	1	5
1.62	• Sosiale media • Twitter • Facebook • WhatsApp • SMS (Enige EEN)	1	3
1.63	Dit beklemtoon ... • die eenvoudigheid van die boodskap. • die liefde • Verkleiningswoorde word soms as troetelwoorde gebruik. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1	4
1.64	(a) knipoog	(1)	3
	(b) gedagtes	(1)	3
	(c) boodskap	(1)	3
1.65	• Die aandster het die spreker aan die geliefde herinner. • Die spreker het aan die geliefde gedink. • Die spreker het vir die geliefde 'n briefie geskryf. • Die spreker het vir die geliefde vertel waar die briefie was.	1 1 1 1	2 2 2 2
1.66	Romanties	1	4
1.67	Ja. • Dis persoonlik/romanties. • Dit is iets anders. • Dis in die persoon se eie handskrif geskryf. • Die persoon doen moeite met die briefie.		

	OF		
	Nee. • Dis outyds. • Deesdae gebruik ons tegnologie. • Dit is te stadig. • Ek wil die briefie direk van my geliefde ontvang (uit sy/haar hand). • Ek glo nie in liefde nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1	5
1.68	Nee, Dit is makliker om ... • dit persoonlik te sê. • te sms. • sosiale media te gebruik. OF Ja, brief ... • maak die boodskap spesiaal. • is meer persoonlik. • is romanties.	1	5
1.69	(a) • B • "die aandster vonkel soe speels vanaand" • B "die aandster vonkel soe speels vanaand" (Enige EEN)	1	3
	(b) • C • "Djy is so naby/ soes die helderste ster" • C "Djy is so naby/ soes die helderste ster" (Enige EEN)	1	3
	(c) • A • "was daa knipoeg/ van jou/ na my?" • A "was daa knipoeg/ van jou/ na my?" (Enige EEN)	1	3
	(D) • E • "djy's die spoed van gedagte" • E "djy's die spoed van gedagte" (Enige EEN)	1	3
1.70	tipografie	(1)	3
1.71	• die inkeping van die versreëls • die "my" en die "jou" staan aan die einde van versreëls • kort versreëls	(1) (1) (1)	3 3 3
1.72	(a) "Djy is so naby" versreël 1	(1)	2
	(b) "Djy is so naby" versreël 5 "weg van my" versreël 8	(1)	2
1.73	"Djy is soe naby/ weg van my"	1	2

1.74	- Daar is nie 'n vaste rymskema nie. - Daar is min leestekens. - Daar is baie enjambement. - Daar is nie 'n vaste strofobou nie. - Die strofes en versreëls is nie ewe lank nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1	3
1.75	Die gedig ... - bevat geen vaste rympatroon. - het min leestekens. - die versreëllengtes verskil. (Enige TWEE)	1 1	2 2
1.76	- Dit (Kaaps) is 'n dialek van Afrikaans. - Baie mense praat hierdie dialek. - Dit is die taal van die man op straat. - Dit sluit aan by die gedagte van die vrye vers. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1	4
1.77	- Klanke assimileer soms. - Die o-klank word as "oe" gespel / uitgespreek. - Woorde word gespel soos dit uitgespreek word. - Engelse woorde kom voor. (Enige TWEE)	2	2
1.78	- Dit is geskryf soos Peter Snyders gepraat het. - Hy praat Kaapse Afrikaans. (Enige EEN)	1	3
1.79	Hy skryf / spel die woorde soos dit uitgespreek word deur die mense wat in die straat loop.	1	3

Huiskat - Elizabeth Eybers

1	Italiaanse sonnet	1	3
2	- Die kat/Sy strek (hoog op vier strak bene) - Die kat/Sy buig (behaaglik) - Die kat /Sy lek (haar luiperdlies) LW: Die kandidaat kan nie net die twee reëls aanhaal nie. Ons gee die 2 versreëls.	3	2
3	luiperd/"luiperd"	1	2
4	fluwelig/"fluwelig"	1	2
5	- Dit beklemtoon dat die kat uitgestrek lê. - Dit vertraag die tempo waarteen die reël gelees word sodat die uitgestrektheid van die kat amper gesien kan word. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1	4
6	Driehoekige gesig		
7	- B - se natuurlike siklus verander. - B se natuurlike siklus verander. (Enige EEN)	1	3

8.1	liefdelose	1	3
8.2	versigtige	1	3
9.1	• C • "... skerwe van agaat ..." • C "... skerwe van agaat ..." (Enige EEN)	1	3
9.2	• A • "... buig behaaglik ..." • A "... buig behaaglik ..." (Enige EEN)	1	3
9.3	• D • "... vloeibaar, soos 'n blink reptiel ..." • D "... vloeibaar, soos 'n blink reptiel ..." (Enige EEN)	1	3
9.4	• B • "dat keel en bors en buik die son kan suig." • B "dat keel en bors en buik die son kan suig." (Enige EEN)	1	3
10.1	smalend/"smalend"	1	2
10.2	• Die kat ignoreer die mens. • Die kat wil nie gestreel word nie/vermy die mens se greep. • Die kat weier die mens se toenadering/kronkel verby die mens se hand. (Enige EEN) LW: greep/kronkel word gebruik, maar in eie sin.	1	3
11	• Die kat het nie 'n eie/spesifieke naam nie. • Die kat se naam is net "kat". • Die titel praat net van "Huiskat". • Die woorde "en anoniem" staan voor in reël 6. • "kat" en "Huiskat" en "anoniem" - die idee van anonimiteit word 3 keer herhaal. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1	5

Die nuwe kind - Pieter Strauss

1.	Die nuwe kind ... • het (die regte) skooldrag aan. • se hare is volgens skoolreëls geskeer/gesny. • tree met respek teenoor sy medeleerders/onderwyser op. • is gehoorsaam/"bedees"/"sit stil" in sy bank. (Enige DRIE of soortgelyk aan bogenoemde)	(3)	3
2.	uitsluit	(1)	3
3.	Ja. • Almal weet dadelik wie die nuwe kind is. • Dit is die onderwyser se manier om vriendelik te wees./hom welkom te laat voel. • Almal sal die nuwe kind aanvaar/respekteer. • Die onderwyser het gedink die kinders sou hom aanvaar as hulle weet wie hy is. (Of soortgelyk aan bogenoemde) OF Nee. • Die onderwyser beïnvloed die kinders se gevoel teenoor die nuwe kind. • Dit sal hom isoleer. • Dit vestig te veel aandag op 'n skaam kind. (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	4
4.1	• B • Dit dui aan dat die houding van die leerders teenoor die nuwe kind verduidelik gaan word. • B Dit dui aan dat die houding van die leerders teenoor die nuwe kind verduidelik gaan word. • (Enige EEN)	(1)	3
4.2	• E • Dit dui aan dat die onderwyser die nuwe kind bekendstel. • E Dit dui aan dat die onderwyser die nuwe kind bekendstel. (Enige EEN)	(1)	3
4.3	• D • Dit beklemtoon dat die nuwe kind sonder vriende is. • D Dit beklemtoon dat die nuwe kind sonder vriende is. (Enige EEN)	(1)	3
4.4	• C • Dit dui op die nuwe kind se drome vir die toekoms. • C Dit dui op die nuwe kind se drome vir die toekoms. (Enige EEN)	(1)	3

5.	- A - die kind maklik by die ander sou kon inpas. - A die kind maklik by die ander sou kon inpas. (Enige EEN)	(1)	3
6.	"mas"/mas "hys" /hys "(prentjie) seile"/(prentjie) seile "vaar"/vaar (Enige TWEE)	(2)	2
7.1	(die) kunsperiode	(1)	2
7.2	hart	(1)	2
8.	Ja. 'n Nuwe kind word gewoonlik deur onderwysers aan die ander kinders bekendgestel. - Nuwe kind word gewoonlik nie dadelik deur die ander leerders aanvaar nie/aangestaar. - Nuwe kind sit baie keer pouses alleen. - Nuwe kind gedra hulle gewoonlik op die eerste dag goed by nuwe skool. - skoolreëls - skooldrag - pouses - pouses se brood - kunsklas "(ons) meneer" - Bank (Noem enige tipiese skooldinge) (Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) OF Nee. - Dit is nie altyd onderwysers wat nuwe leerders ontvang/bekendstel nie. - Soms is daar leerders wat hulle dadelik oor nuwe leerders ontferm. - Sommige nuwe leerders pas onmiddellik in. (Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) (Die kandidaat kan hier ook een JA-EN een NEE-antwoord gee.) (Die kandidaat mag enkele woorde/verduidelikende woorde aanhaal wat na tipiese skooldinge verwys. Sommige reëlaanhalings benodig egter 'n verduideliking.) (Die kandidaat mag vanuit sy eie verwysingsraamwerk die vraag beantwoord.)	2	4
9.	Hierdie tema is relevant, want ... - dis tipies van skoolkinders om nie sommer nuwe kinders te aanvaar nie. - Enige een wat anders is as die groep, word nie sommer aanvaar nie.		

	Kultuurverskille/rasseverskille kan leerders soos buitelanders/verstoot laat voel. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)		
--	---	--	--

Tien haikoes vir die Vredeskoepel - Hans du Plessis

1.	'n Meteoriet/" klipvuis" het daar geval/meteoriet.	(1)	2
2.	- Elke strofe/haikoe bestaan uit drie versreëls/is 'n tersine. - Daar is nie 'n vaste rymskema nie/dit is rymloos/vrye vers. - Daar is 17 lettergrepe in elke strofe/haikoe - Die lettergrepe in elke haikoe word soos volg ingedeel: 5-7-5 - Elke haikoe bestaan uit een sin/word deur emjambement in een sin gebind. - Die haikoes beskryf een gebeurtenis/oomblik (in die teenwoordige tyd) - Die haikoes verwys na 'n beeld wat op een of ander manier verwant is aan die natuur. - In die haikoes word die oomblik, hoe klein ook al, uitgebeeld as 'n baie belangrike (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	(2)
3.	Krag	(1)	2
4.	In haikoe 1 ... - het die klipvuis/meteoriet /vuishou alle vorme van lewe vernietig wat toe daar was. - het die klipvuis/meteoriet vuishou die aarde "wakker" geslaan/het die vuishou die moontlikheid van nuwe lewe geskep. - In haikoe 2 het die klipvuis "yskoue nagte"/duisternis veroorsaak. - Dit het die aarde hervorm/permanent merk gelaat. (Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)	(2)	3
5.	"yslike" kan dui op ... - die koue van die winter, m.a.w. so koud soos ys. - die baie lang/groot winter/duisternis.	(1) (1)	3 3
6	- B - die geruis van die water kan hoor. - B die geruis van die water kan hoor. (Enige EEN)	(1)	4
7.	"(die) bakhand (van jou lyf)"/(die) bakhand (van jou lyf)	(1)	3
8.	- Tydens herfs val die blare van die bome af ✓ sodat die bome se takke kaal word. ✓ - Herfs/seisoen verander en dit word winter. (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(2)	3
9	"stof uit stof"/stof uit stof "oorheers die aarde"/oorheers die aarde (Enige EEN)	(1)	3

10.	Ja. • So 'n belangrike erfenis soos die Vredefortkoepel moes nie verwaarloos geword het nie. • Die mens was onverantwoordelik met die bewaring van die Vredefortkoepel. • Die mens moes die wêrelderfenisgebied beter bewaar/VERSORG het. • Die mens het die natuur/diere (in die wêrelderfenisgebied laat ly. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (Die kandidaat kan oorhoofs na die vernietiging van die aarde/natuur verwys of voorbeelde noem.) OF Nee. • Die mens kan nie kwalik geneem word omdat hy nie van beter geweet het nie. • Die mens was nie bewus daarvan dat die Vredefortkoepel so 'n wêrelderfenisgebied sou word nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)		
11.	Die natuur word besoedel/vernietig. (Of soortgelyk aan bogenoemde) (Die kandidaat kan oorhoofs na die gevolge vir die aarde/natuur verwys of voorbeelde noem.)	(1)	3
12.	die mens kan nie meer die skade aan die natuur herstel nie.	(1)	3
13.	• Die spreker is nie gelukkig met wat die mens met die Vredefortkoepel/die erfenis in die naam van vooruitgang aanvang nie. • Die spreker kla oor verskillende dinge (dier/duif wat sukkel om asem te haal) wat die mens doen om die natuur te vernietig. The speaker complains about things ppl do to destroy nature : building / pollution • Die kritiek wat die spreker teen die mensdom lewer, is bewys daarvan (dat die spreker die natuur wil bewaar.) • Die spreker waarsku dat die mens rekenskap sal moet gee van sy heerskappy oor die aarde. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	5
14.1	(Vredefort)koepel/ (wêreld)erfenis/natuurwonder/krater	(1)	2
14.2	• vuus • einde/vernietiging • begin/(her)skepping (Enige EEN)	(1)	2

Ek het 'n huisie by die see - H.A. Fagan

1.	(n) Engelse sonnet	(1)	3
2.	- Dit maak die gevaar buite/onheil/geluide erger/duideliker. - Dit versterk die gevoel van gevaar/vrees. - Dit beklemtoon/versterk die gedagte van veiligheid binne die huisie/onveiligheid buite die huis. - Dit beklemtoon dat in die donkerste tye daar altyd lig sal wees (jou geloof sal jou dra). (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	3
3.	- Die herhaling/repetisie van "aaneen". (Aanvaar nie net: "herhaling" nie.) "(Ek hoor) aaneen, aaneen (die golwe slaan)" (Enige EEN)	(1)	3
4.1	beskermende	(1)	3
4.2	beskermende	(1)	3
5.	- huil - kreun - klag/klagend	(1) (1) (1)	1 1 1
6.	- Dit wys hoe weerloos/swak/onveilig die huisie (teen die storm) is. - Dit wys hoe klein die huisie teen die storm is. - Dit wys hoe magtig die storm (buite die huisie) is. - Dit wys daar is min/klein bietjie lig/veiligheid/warmte. - Dit wys dat iets kleins (soos die kersie en vuurtjie) vir jou lig/warmte/rustigheid/hoop gee. (Op 'n abstrakte vlak kan dit dui op) geloof/hoop. (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	3
7.	- Dit maak die spreker se ervaring (wat hy doen) en beskrywing persoonlik. - Dit beklemtoon/wys dat dit die spreker se ervaring/huis is. (Enige EEN of soortgelyk)	(1)	3
8.	maar / tog / nogtans / nietemin / dog / hoewel / alhoewel / ofskoon	(1)	3
9.1	- D "... aaneen, aaneen die golwe slaan teenaan" - D "... aaneen, aaneen die golwe slaan teenaan" (Enige EEN)	(1)	3
9.2	- C "maar nog soek en smag ..." - C "maar nog soek en smag ..." (Enige EEN)	(1)	3
9.3	- A "Ek hoor die winde huil – 'n kreun, 'n klag, soos van verlore siele in hul nood ..." - A "Ek hoor die winde huil – 'n kreun, 'n klag, soos van verlore		

Pryslied - Antjie Krog

9.1.1	Oor wie handel hierdie pryslied?		(1)
1.	(Nelson) Mandela / Madiba - Die sandkleurige seun van uNosekeni - Suid-Afrika se eerste demokratiese president (Enige EEN)	(1)	1
2.1	Lyk	(1)	2
2.2	Familie / stamboom / voorgeslagte / voorouers	(1)	2
2.3	Leier	(1)	2
2.4	betekenis / mening / simboliek	(1)	2
3	Letterlik: - Hy was 'n lang man. - Hy was 'n groot man (Of soortgelyk aan bogenoemde) Figuurlik: - Hy presteer / doen goed / is beter as al die ander mense. - Hy is 'n leier. - Hy is iemand om te bewonder (nie belangriker nie). (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	3
4.1	Hy was grys / spierwit grys. (Verwysend na kleur)	(1)	3
4.2	- Nelson Mandela se vel. - Nelson Mandela het ligte / bruin velkleur gehad. (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	3
5.	"hy wat nie lag nie en (ook) nie huil nie"	(1)	3
6.	- Hy het ons gedurig ontglip. / Ons kon hom nooit vang nie. - Hy is die pimperlief genoem. (Enige een of soortgelyk aan eerste kolkarakter)	(1)	5
7.	- C - die strofe en versreëls is nie almal ewe lank nie. - C die strofe en versreëls is nie almal ewe lank nie. (Enige EEN)	(1)	3
8.	Nelsom Mandela ... - is regoor die wêreld bekend / legendaries. - se invloed / nalatenskap strek ver. - het oral sy merk gelaat (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	3
9.	- Hy het deurgedring tot die harte van die mense in Suid-Afrika. (volgens versreël 25) - Hy het 'n verdeelde Suid-Afrika verenig / vrede probeer herstel. (volgens versreël 26 en 27) (Of soortgelyk aan bogenoemde)	(2)	3
10	Alles wat in die pryslied gesê word ...		

	- kan gemotiveer word. - is waar. - kan iemand oor getuig. - is feite. (Kandidate kan bogenoemde as antwoord gee of na spesifieke inligting uit die gedig verwys.)	(1)	4
11	- Dit dui (in die eerste plek) op die material (sandsteen) waarvan die Uniegebou gemaak is. - Die Uniegebou is die hart(klop) van die regering / politiek van ons land. - Die Uniegebou staan op hoogte / hoog in Pretoria. (Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)	(2)	4

By die robot van Eerste laan - Marita van Aswegen

1.	die plek waar die gedig afspeel	the place where the poem happens	(1)	2
2.	- Die bedelaar/blinde man - Die tsotsi/die boelie	begger / blind mand bully (Of andersom)	(2)	3
3.	Hy is blind/Hy kan nie sien nie.		(1)	3
4.1	(a) 'n boelie		(1)	3
4.2	(b) - Die tsotsi ruk en pluk die bedelaar aan sy arm/maak hom seer. - Die tsotsi dreig die bedelaar/Die tsotsi dreig om die bedelaar in die straat te los (tensy hy vir hulle geld kry). - Die tsotsi vat sy geld. - Die tsotsi misbruik die bedelaar om vir hom geld te maak. (Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)		(2)	3
5	5.1	- D - paarrym - D paarrym (Enige EEN)	(1)	3
	5.2	- A - vergelyking - A vergelyking (Enige EEN)	(1)	3
	5.3	- E - klanknabootsing - E klanknabootsing (Enige EEN)	(1)	3
	5.4	- B - kruisrym		

		• B kruisrym (Enige EEN)	(1)	3
6.		• B • sis • B sis (Enige EEN)	(1)	3
7.	7.1	(Dit kan na) die bedelaar/die blinde (persoon) (verwys.)	(1)	3
	7.2	"inge haak volg hy gedwee waar hulle gaan"	(1)	3
8.		Ja. • Die vrou/Sy het gewys sy gee vir haar medemens om. • Die vrou/Sy het geweet dat die bedelaar nie werk het nie. • Die vrou/Sy het gesien dat die bedelaar 'n gestremde persoon is. • Die vrou het gesien hy is moeg/sukkel/arm. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) OF Nee. • Die tsotsi sou in elk geval sy geld gevat het. • Deur geld te gee, hou sy die bedelaar op straat. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	4
9.		Die spreker gebruik die woord "klik" omdat die bedelaar ... The speaker uses the word "click" because the beggar • nie kan sien nie/blind is. is blind / can't see • op sy gehoor staatmaak. has to rely on his hearing (Enige EEN)	(1)	3
10	10.1	• Armoede/werkloosheid poverty / unemployment • Boelies/afknouery/uitbuiting van gestremdes exploitation of disabled people • Drankmisbruik (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	5
	10.2	Armoede/werkloosheid, want ... • Die bedelaar het nie 'n huis nie. • Die bedelaar bedel vir geld. Boelies/afknouery/uitbuiting van gestremdes, want ... • Die tsotsi gebruik die blinde persoon om te bedel sodat hy die geld kan kry. Drankmisbruik, want ... • Die tsotsi se bierasem laat 'n mens dink dat hy die geld vir drank wil gebruik. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) Let wel: Die motivering moet by die sosiale probleem pas.	(1)	5

Boekmerk - Marlise Joubert

1.	• wange • hande (Ook aanhaling van reël)	(1) (1)	1 1
2.	• C • klank en beweging saam voorstel. sound and movement • C klank en beweging saam voorstel. (Enige EEN)	(1)	4
3.	* "mor" complain * "protesteer" protest	(2)	3
4.	4.1 spesiale/mooie special / beautiful	(1)	3
	4.2 terugdink think back	(1)	3
	4.3 boekmerk bookmark	(1)	3
	4.4 mooie/spesiale beautiful / special	(1)	3
5.	nie van skoolgaan hou nie don't like it.	(1)	3
6.	6.1 "(met) wange soos soldaatjies"	(1)	2
	6.2 Sy vergelyk die kinders se wange met die wange van soldaatjies soldiers , want sy ... compares the children's cheeks because... • berei die kinders (goed) voor/maak hulle paraat ✓ vir moeilike tye/ probleme/uitdagings wat op hul pad mag kom. ✓ prepares them for difficult times in their lives. • probeer hulle skooldae aangenaam maak ✓ sodat dit iets is waaraan hulle later kan vashou as dinge moeilik is. ✓ teachers wants to make their school pleasant so they can hold on to these memories when times are hard. • (Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)	(2)	4
7.	• KENMERKE VAN VRYEVERS • • Daar is nie 'n vaste rympatroon/rymskema nie. • Daar is nie hoofletters nie. • Die gewone MIN / GEEN (LITTLE OR NO) leestekens/ PUNKTUASIE ontbreek. /Daar is enjambement. • Daar is nie 'n vaste strofebou nie. / STROFES is nie ewe lank nie. / lengtes verskil • Die versreëls is nie ewe lank nie. • Onreëlmatige tipografie (maar dan skakel dit strofebou en versreëls uit) (Enige TWEE)	(1)	2
8.	Die spreker spreek die hoop uit dat die kinders (net) die goeie dinge (geur van jasmyn) van hulle skooldae sal onthou.	(1)	4

	The speaker hopes the children will remember the good times at school (Of soortgelyk aan bogenoemde)		
9.	• Leerders kan met sulke onderwysers/ onderwyseresse identifiseer/hulle kan rolmodelle vir leerders wees. • ROLE MODEL • Die onderwysers/esse/Hulle doen moeite om die skoollewe vir kinders 'n aangename ervaring te maak. • Die onderwysers/esse/Hulle skep vir die kinders mooi herinneringe. create beautiful memories • Die onderwysers/esse/Hulle berei die kinders voor vir die lewe = life. prepare the children for life. • LYF = BODY (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	(1)	5

Bronnelys

1. Department van Basiese Onderwys. *Afrikaans Eerste Addisionele Taal NSS- en SS-Eksamenvraestelle, 2017-2019*